

KONSTANTIN V. ZORIN

FERICIRE,
UNDE EȘTI?

Ce ne împiedică să fim cu Dumnezeu

Traducere din limba rusă de
Adrian Tănăsescu-Vlas

editura
Σοφία

București

Când vei primi tămăduire de vreo boală, dă mulțumită Domnului prin următoarea slavoslovie scurtă: „Slavă Ție, Doamne Iisuse Hristoase, Fiule Unule-Născut al Tatălui Celui fără de început, Care singur tămăduiești toată boala și toată neputința din norod, că m-ai miluit pe mine, păcătosul, și m-ai izbăvit de boala mea, nelăsând-o să sporească și să mă omoare, așa cum eram vrednic pentru păcatele mele. Dăruiește-mi de acum, Stăpâne, putere să fac neabătut voia Ta spre mântuirea ticălosului meu suflet și spre slava Ta, dimpreună cu Tatăl Tău Cel fără de început și cu Duhul Tău Cel de o ființă, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin.”

CUPRINS

Fericire, unde ești?	5
I. Excesele alimentare și dureroasele lor urmări.....	13
Când mâncarea devine o nenorocire.....	14
Apetitul de fiară	31
Sindromul autodistrugerii	42
„Pentru cine bat clopotele”	58
II. Lanțurile materialismului	69
Microbii împătimirii de lucruri	70
„Îmi vine să cumpăr de nu mai pot!”	83
„Și bogății plâng”	94
Dacă mâna va fura cele străine	99
III. Multele fețe ale egoismului	111
„Năravul greu” al iubirii de stăpânire	112
„Un fleac, dar e plăcut”	124
Narcis cel îndrăgostit de sine însuși	139
Caracterul isteric	150
Postfață	165
ANEXE	171
I. Cum NU trebuie educați copiii	171
II. Copilul meu – hoț?	
<i>Evghenia Paison</i>	176

CUPRINS

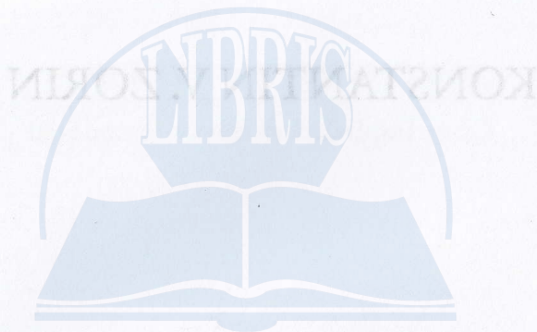
III. Întâlnirea se apropie. Istoria unei despărțiri <i>Iulia Hobriakova</i>	184
IV. Criza vârstei de mijloc <i>James Dobson</i>	189
V. Când se duce amorul <i>A. Tkacenko</i>	198
VI. Bătălia pentru dragoste <i>Preot Maxim Pervozvanski</i>	207
VII. Viața după veșnicile legi ale dragostei <i>Protoiereu Ioan Goncearov</i>	218
VIII. Cum să trăim cu noi înșine <i>Mitropolitul Antonie al Surojului</i>	222
IX. Cuvânt despre Zaheu, care s-a pocăit <i>Sfântul Nicolae Velimirovici</i>	236
X. Din jurnalul <i>Viața mea în Hristos</i> <i>Sfântul Ioan din Kronstadt</i>	248

DIFUZARE:

S.C. Supergraph S.R.L.
Str. Ion Minulescu nr. 36, sector 3,
031216, București
tel. 021-320.61.19, fax 021-319.10.84
e mail: editura@sophia.ro
www.sophia.ro

Vă așteptăm la
LIBRĂRIA SOPHIA
str. Bibescu Vodă nr. 19,
040151, București, sector 4
(lângă Facultatea de Teologie)
tel. 0722.266.618
www.librariasophia.ro

*Sacrifică puțină vreme
pentru a răsfoi cărțile noastre:
este cu neputință să nu găsești ceva
pe gustul și spre folosul tău!*

Ce ne împiedică
să fim cu Dumnezeu

Redactor: Diana-Cristina Vlad

Traducere din limba rusă după originalul: Konstantin Zorin, *Na-
perekor vnutrennemu vrugu*, ed. Russkii Hronograf, Moscova, 2012.

© Editura Sophia, pentru prezenta traducere

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

ZORIN, KONSTANTIN V.

Ce ne împiedică să fim cu Dumnezeu / Konstantin V. Zorin; trad. din
lb. rusă de Adrian Tănăsescu-Vlas – București: Editura Sophia, 2016
ISBN 978-973-136-553-4

I. Tănăsescu-Vlas, Adrian (trad.)

FERICIRE, UNDE EȘTI?

În Vechiul Testament există o uimitoare istorisire despre felul cum sfântul Iosif a plecat să-și caute frații la porunca tatălui său. Tânărul de șaptesprezece ani s-a rătăcit în pustie, și l-a găsit un om rătăcind pe câmp și l-a întrebat omul acela și i-a zis: „Ce cauți?” (Fac. 37, 15).

După părerea unei serii de exegeți, Iosif s-a întâlnit cu Fiul lui Dumnezeu. Să dăm atenție profunzimii întrebării puse: „Ce cauți?” Și acum Domnul ne întreabă pe fiecare dintre noi. Foarte rar vine la om El Însuși ori trimite un vestitor – în cea mai mare parte, întrebarea ne este pusă în chip nevăzut: prin împrejurări cruciale (inclusiv suferințe, prigoane, lipsuri), rugăciune, intuiție, luminare lăuntrică, discuție cu preotul, spovedanie, conversație sau lectură pe teme duhovnicești (pe toate nu poți să le înșiri, căci neștiute sunt căile Domnului).

Într-adevăr: ce vrem, de obicei, de la viață? Fericire, bineînțeles! Dar întrebați diferiți oameni ce i-ar face fericiți pe ei, și veți primi răspunsuri foarte diverse și contradictorii.

*Și ce e fericirea? Dar făcut
De soartă, așa, dintr-o scăpare,
Sau, mai degrabă, o greșeală cu deadinsul
A vulturului care îi sfâșie
Lui Prometeu de-atâta timp ficiații?
(O. Kozlov)*

Unii sunt convinși că pentru a fi fericiți le-ar fi absolut suficiente o mașină bună, un apartament de lux, o vilă pe Coasta de Azur din Franța sau în Miami, câteva sonde petroliere în Siberia (și așa mai departe, în crescendo, ca în povestea „Despre pescar și peștișor” a lui Pușkin). Altul e istovit de rutina cotidiană a unei munci care nu îi place, și însetează de odihnă, de relaxare și de distracție. Altul e gata de orice ca să se simtă în siguranță. Pentru altul, fundamental e să se simtă bine, să trăiască mult și în belșug, să aibă parte de dragoste... Pe un al cincilea îl atrag sporturile extreme și „adrenalina”. Un al șaselea presupune că „realitatea e o iluzie care apare când nu-ți ajung drogurile”. Un al șaptelea e convins că senzația de fericire depinde de doza de antidepressive. Iar pentru cel dezamăgit de viață, fericirea e doar un mit, un tablou fantastic dintr-o revistă populară sau dintr-o reclamă TV. Toate variantele nici nu pot fi enumerate.

Totuși, nu doar cunoașterea istoriei sacre și a celei universale, ci până și o parcurgere sumară a ziarelor, revistelor și programelor TV ne arată că nici bogăția, nici distracțiile fără grijă, nici puterea asupra oamenilor – nimic pământesc nu poate feri de lacrimi, întristare și suspinuri. Vă amintiți denumirea telenovelei „Și bogații plâng”, care

a devenit proverbială? Desigur, cauzele și motivele de suferință sunt altele la bogați decât la săraci – dar de singurătate, de „inima zdrobită”, de dragostea neîmpărtășită, de boli grave, de conflictul cu familia și de alte necazuri asemănătoare nu este scutit nimeni.

Dar de ce e atât de complicat totul? Unde să căutăm oameni fericiți? Fericirea autentică nu se reduce la plăceri fiziologice, la o viață asigurată material, protejată social, și la confortul psihologic. Oamenii caută zadarnic fericirea îmbătându-se doar cu bunurile pământești.

Iată, cineva are, s-ar părea, tot ce-i trebuie pentru o viață frumoasă, dar când rămâne singur cu sine însuși i se face groază și mâhnirea îl covârșește. De ce? Pricina e chiar el, căci are un pustiu, un abis în inimă. Năzuiește să-l umple cu ceva, însă nu află ușurare. Oare bunăstarea exterioară poate aduce singură, fără liniște și satisfacție lăuntrică, autentică fericire?

Pitagora spunea: „Nu alerga după fericire: ea se găsește totdeauna în tine însuși”, iar remarcabilului scriitor rus A. Soljenițin îi aparțin spusele următoare: „Nu nivelul bunăstării materiale face fericirea oamenilor, nicidecum, ci relațiile inimilor și punctul nostru de vedere asupra vieții noastre. Amândouă sunt totdeauna în puterea noastră: așadar, omul e totdeauna fericit dacă vrea, și nimeni nu îl poate împiedica.”

Totuși, fericirea supremă, necondiționată, nu există pe pământ. Aici ea poate fi deplină doar atunci când viața noastră este orientată spre Dumnezeu, când ea servește drept pregătire pentru viața veșnică și reflectă lumina Împărăției cerurilor.

Potrivit experienței credincioșilor ortodocși, **fericirea înseamnă a fi cu Dumnezeu, a rămâne în dragostea și în harul Lui.** *Bine este nouă să fim aici*, a strigat Apostolul Petru văzându-L pe Domnul în lumina taborică pe muntele Schimbării la Față (Mc. 9, 5). Despre același lucru dau mărturie și poruncile Fericirilor (v. Mt. 5, 1-11).

Autentica fericire o dă doar Cel Ce a adus *viața cea din belșug* (v. In 10, 10) și a zis: *Bucuria voastră nimeni nu o va lua de la voi... Veniți la Mine, toți cei osteniți și împovărați, și Eu vă voi odihni pe voi; luați jugul Meu asupra voastră și învățați-vă de la Mine, că Eu sunt blând și smerit cu inima, și veți afla odihnă sufletelor voastre, că jugul Meu este bun și sarcina Mea este ușoară* (In 16, 22; Mt. 11, 28-30).

Orice căutări ale fericirii fără Dumnezeu – în interiorul sau în afara noastră – sunt absolut distrugătoare, fiindcă și lumea noastră, și sufletele noastre sunt imperfecte, nu sunt libere de rău, sunt supuse unei amenințări cumplite.

Care este această năpastă? Păcatul! Iată cauza pentru care fericirea ne scapă mereu, pentru care ea e atât de nestatornică. „Păcat” – acest cuvânt este demodat; în societatea secularizată se preferă să se vorbească despre anomalii, iluzii și bariere, despre complexe și traume psihologice, despre obiceiuri dăunătoare și crize ale personalității. Să fim însă cinstiți: în majoritatea covârșitoare a cazurilor toate acestea sunt roade amare ale păcatului.

Să reflectăm la inspiratele versuri ale lui Victor Tretiakov:

*Am obosit să tot lupt
Înăuntru, 'n afară,
Și de rău cum să scap nu mai știu;*

*Însă astăzi, spărgând
Acest cerc vicios,
Plec pe calea în care sunt viu.*

*De păcat mă căiesc
Și, trufia lăsând,
Mă îndrept spre biserică-n grabă,
Și cu inimă-nfrântă
Semnul crucii făcând,
O să stau la icoana Ta dragă.*

*Tu odihnește sufletul pribeag,
Credință dă-mi, un strop, și dă-mi umilă casă,
C-am obosit și stau de-atâta timp la prag
Și-aș bate-n ușa ta – păcatul nu mă lasă.*

*De asta-n suflet fost-a satana împărat –
Că nu puteam nicicum să mă împac cu Tine?
Și cât timp o mai ține războiul-nversunat
Din suflet, Doamne Sfinte, să nu m-alungi pe mine.
Cât de mult am pierdut,
Câte răni am primit,
Însă azi știu că lupta-ncetează.
Pe ușa Ta voi intra,
Cu-a mea viață plătind,
Unde Chipul Tău bun luminează.
Dracilor în necaz,
Trupu-n urmă lăsând,
O s-ajung la-nălțimea cerească,
Și-atunci Domnul va zice:
„De mult te-așteptam
Să te întorci la casa Părintească”*

Vom examina mai jos felul în care patimile păcătoase dau naștere iluziilor maladive, complexelor și crizelor care ne împovărează viața. Pe fondul acestora apar în noi o mulțime de concepții false, dar de o extremă vitalitate, despre noi înșine, despre oameni și despre lumea înconjurătoare. De aici vin atitudinile și pretențiile greșite... Așadar, calea spre fericire trece prin învingerea acestor obstacole.

Biblia ne previne: *Să nu iubiți lumea, nici cele ce sunt în lume. Dacă cineva iubeste lumea, iubirea Tatălui nu este întru el, pentru că tot ce este în lume, adică pofta trupului și pofta ochilor și trufia vieții, nu sunt de la Tatăl, ci sunt din lume; și lumea trece și pofta ei, dar cel ce face voia lui Dumnezeu rămâne în veac* (I In 2, 15-17).

Sfinții Părinți afirmă că păcatul este născut de iubirea plăcerilor, iubirea de argint sau iubirea de slavă (iar câteodată de combinații ale acestora). Totuși, rădăcina tuturor este iubirea de sine. Această sămânță a păcatului a fost semănată în noi în vremuri străvechi; ca o neghină, ea crește mereu și hrănește răul.

Aceste trei patimi fundamentale dau naștere celor opt derivate: lăcomia pântecelui, curvia, iubirea de agonisită (iubirea de argint), mânia, întristarea, trândăvirea (akedia), slava deșartă și trufia. Ca într-un lanț, prima verigă le trage după sine pe celelalte. Doar slava deșartă și trufia au o poziție aparte, ca patimi întru totul autonome, care cimentează și pătrund celelalte patimi.

În continuare ne vom convinge că înclinările păcătoase își au toată rădăcina în împătımirea omului și corespund unor patimi concrete. Totuși, nu poate fi construit un sistem organic, armonios și lipsit de artificialitate. Potrivit

Episcopului Varnava Beliaev, mare cercetător al teologiei ascetice ortodoxe, „în patimile cele nebunești este toată neorânduiala și netocmirea”. Ca atare, schemele patristice ale patimilor nu sunt universale, chiar dacă ele reflectă un anumit aspect al adevărului.

Același principiu este valabil și în privința tentativelor de a asocia în mod rigid înclinațiile pierzătoare și bolile cu viciile morale. Aici nu putem scăpa de convenționalitate, de rezerve și de presupuneri. De pildă, Sfântul Ignatie Briancianinov consideră beția o varietate a lăcomiei pântecelui. Episcopul Varnava include tot în aceasta din urmă fumatul și narcomania, iar deznădejdea și sinuciderea le asociază nu atât cu trândăvirea, cât cu întristarea. Aceasta este, se înțelege, o abordare pe deplin acceptabilă; totuși, ea nu reflectă toată deplinătatea problemei, toate cauzele respectivelor maladii.

Vrăjmașul neamului omenesc cunoaște bine și folosește cu dibăcie cele trei slăbiciuni principale ale naturii noastre. Omul îndrăgește în mod deosebit ori desfătările și plăcerile, ori banii și averea, ori puterea și recunoașterea venite din partea oamenilor. Dracul descoperă cu iscusință „călcâiul lui Ahile” al fiecăruia, pentru a controla gândirea și a dirija comportamentul victimei sale – și nu numai dracii se joacă cu noi ca pisica cu șoarecele.

Să reflectăm asupra versurilor scrise de Bulat Okudjava pentru un cântec din filmul „Cheița din aur”. Poetul scoate la lumină în mod magnific tehnologia de înșelăciune aplicată de vulpea Alisa și de motanul Basilio:

*Atâta timp cât sunt pe lume îngâmfăți
De soartă suntem, sigur, răsfățați.*